

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO DOBOJSKI KA.N
KA.NALNI SUD U ZENICI
Broj: 04 0 K 005255 15 K 2
Zenica, 11.11.2015 godine

Presuda pravosnažna 25.10.2016. godine.
Presudom Vrhovnog suda FBiH broj: 04 0 K 005255 16 Kž
2 od 25.10.2016. godine preinačena prvostepena presuda u
odluci o kazni na način da se optuženi osuđuje na kaznu
zatvora u trajanju od 10 (deset) godina.

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

KA.nalni sud u Zenici u vijeću sastavljenom od sudija Tešnjak Nermina, kao predsjednika vijeća, te sudija Kubat Jasminke i Vuković Josipa kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Amare Behlić, u krivičnom predmetu protiv optuženog Pravdić Franje, zbog krivičnog djela ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog Krivičnog zakona bivše SFRJ, odlučujući po optužnici KA.nalnog tužilaštva/tužiteljstva ZE-DO kA.na broj: T04 0 KTRZ 0012112 12 od 04.03.2013. godine, potvrđene od strane sudije za prethodno saslušanje KA.nalnog suda u Zenici pod brojem: 04 0 K 005255 13 Kps dana 13.03.2013. godine, nakon održanog usmenog i javnog pretresa, u prisustvu KA.nalnog tužioca Tomaš Branislava, optuženog Pravdić Franje, njegovog branioca po službenoj dužnosti Vlade Adamovića advokat iz Sarajeva, završenog dana 09.11.2015.godine, donio je a dana 11.11.2015 godine u prisustvu KA.nalnog tužioca i optuženog javno objavio sljedeću

P R E S U D U

OPTUŽENI:

Pravdić Franjo zv. „Šancej“, sin J. i majke Lj. rođene D., rođen ... godine u Ž., nastanjen u mjestu ..., općina ..., JMB: ..., ... i ..., pismen, sa završenom SSS, po zanimanju turističko-ugostiteljski tehničar, oženjen, otac dvoje djece, služio vojsku-bivšu JNA u S., bez činova i odlikovanja, vodi se u vojnoj evidenciji u ..., ... imovnog stanja, neosuđI..

K R I V J E

Što je:

U toku ratnog stanja u Bosni i Hercegovini i u toku oružanog sukoba između jedinica Hrvatskog vijeća obrane i Armije R BiH, kao pripadnik HVO-a, postupio protivno pravilima Međunarodnog humanitarnog prava kršeći odredbe člana 3, 4, 129. i 130. Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949. godine kao i Protokola II iz 1977. godine koja zabranjuje povrede koje se nanose životu i tjelesnom integritetu, tako što je:

Dana 05.08.1993. godine, u mjestu Orahovica, općina Žepče, nakon što su ratni zarobljenici braća F. E. i F. E1. pokušali bjegstvo sa položaja na kom su kopali rovove i kojom prilikom je F. E. ranjen u noge, obojica prebačeni do komande i kuhinje HVO-a, prišao istima i iz neposredne blizine pucao iz automatske puške prvo u ranjenog F. E.a koji je ležao na nosilima, a potom i u F. E1.a i tom prilikom ih na taj način ubio obojicu, nakon čega se

okrenuo i uperio pušku u ostale zarobljenike u namjeri da i u njih puca, u čemu je spriječen od drugih pripadnika HVO-a,

Čime je počinio krivično djelo ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog Krivičnog zakona bivše SFRJ.

Pa ga sud primjenom navedenih odredbi te odredbi člana 41 preuzetog KZ SFRJ

OSUĐUJE

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU 11 (JEDANAEST) GODINA

Na osnovu odredbe člana 202 stav 4 ZKP FBiH optuženi se oslobađa obaveze naknade troškova krivičnog postupka i isti u cjelosti padaju na teret sredstava suda

O b r a z l o ž e n j e

Kantonalno tužilaštvo/tužiteljstvo Ze-Do kA.na je optužnicom broj T04 0 KTRZ 0012112 12 od 04.03.2013 godine optužilo Pravić Franju, zbog krivičnog djela ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog Krivičnog zakona bivše SFRJ, počinjenog na način, u vrijeme i mjestu kako je to поближе opisano u izreci ove presude.

Optužnica je potvrđena od strane sudije za prethodno saslušanje pod brojem : 04 0 K 005255 13 Kps dana 13.04.2013 godine, a na ročištu za izjašnjenje o krivnji optuženi se izjasnio da nije kriv.

Nakon toga zakazan je glavni pretres koji je vođen izvršen presudom ovog suda broj 04 0 K 005255 13 K od 19.12.2013 godine, protiv koje presude je branilac optuženog izjavio žalbu, te je Vrhovni sud FBiH odlučujući o žalbi donio rješenje broj: 04 0 K 005255 14 Kž od 10.06.2015 godine kojim je žalba optuženog Pravić Franje djelomično uvažena, te presuda Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 005255 13 K od 19.12.2013 godine ukinuta i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Ovaj sud je postupajući po navedenoj odluci Vrhovnog suda FBiH ponovno vodio glavni pretres, uzimajući za osnov ranije potvrđenu optužnicu.

Tokom glavnog pretresa, u ponovljenom postupku, postupljeno je u smislu člana 331. tačka a) stav 4. ZKP FBiH a u saglasnost stranaka i branioca, te su prihvaćeni i konstatovano da su pročitani te izvršen uvid i to u sljedeće dokaze Tužilaštva iskaz svjedoka A. N. sa glavnog pretresa od 11.06.2013 godine, svjedoka H. S.a sa glavnog pretresa od 10.07.2013 godine, svjedoka i B. A. sa glavnog pretresa od 11.09.2013 godine, svjedoka H. S. i A. N. dati na glavnom pretresu od 02.10.2013 godine, te materijalni dokazi: izvod iz Vojne evidencije sektora za pitanja evidencije iz oblasti vojne obaveze Federalnog ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata grupe za pitanje evidencija iz oblasti vojne obaveze Žepče za F. E1.a i F. E.a broj: ... od 04.02.2013 godine, ovjerene kopije jedinstvenog jediničnog i matičnog kartona na ime Pravić Franjo, izvodi iz matične knjige umrlih na ime

F. E. i F. E1., općine Žepče broj: ... od 23.10.2007 godine na ime F. E., izvod iz matične knjige umrlih općine Žepče na ime F. E1. broj: ... od 23.10.2007 godine, izvod iz matične knjige umrlih općine Žepče na ime P. I. broj: ... od 30.10.2007 godine, izvod iz matične knjige umrlih općine Žepče na ime T. J. broj: ... od 30.10.2007 godine, te zapisnik Državne agencije za istrage i zaštitu regionalni ured Sarajevo o saslušanju svjedoka A. N. broj: ... od 08.10.2007 godine, zapisnik MUP-a Zenica Uprava policije broj: ... od 17.03.2010 godine o saslušanju svjedoka A. N., zapisnik MUP-a Zenica Uprava policije od 06.02.2013 godine o saslušanju svjedoka H. S.a, zapisnik MUP-a Zenica Uprava policije od 31.01.2013 godine o saslušanju svjedoka B. A., te izvod iz kaznene evidencije PU Žepče od 25.01.2013 godine za optuženog Pravdić Franju.

Takođe su prihvaćeni i izvršen uvid u ranije provedene dokaze odbrane na glavnom pretresu i to: iskaz svjedoka B. S., T. M. sa glavnog pretresa od 14.11.2013 godine, i zapisnik o saslušanju optuženog u svojstvu svjedoka na glavnom pretresu od 03.12.2013 godine.

Pored navedenih dokaza odbrane, sud je postupajući u skladu sa stavom Vrhovnog suda FBiH dato u ukidnom rješenju, prihvatio prijedlog odbrane da se izvrši uvid u fotografiju koja je snimljena na sahrani brata optuženog Pravdić Franje, P. I., te je saslušana a po prihvaćenom prijedlogu odbrane i svjedok P. A. na glavnom pretresu 05.11.2015 godine, te je izvršen uvid u zapisnike o saslušanju svjedoka . . Odsjeka za istrage ratnih zločina broj: ... od 09.10.2007 godine i iskaz svjedoka . . dat na zapisnik Upravi policije Zenica broj: ... od 18.03.2010 godine.

Obzirom na stav Vrhovnog suda u ukidnom rješenju, da se službene zabilješke Državne agencije za istrage i zaštitu tima za istrage ratnih zločina broj: ... i broj: ... obje od 10.10.2007 godine a iz sadržaja kojih citiranih službenih zabilješki proizilazi da su ovlaštena službena lica navedene Agencije Jovičinac Bojan i Tomić Goran obavili razgovor sa A. N.om dana 08.10.2007 godine i sa . . dana 09.10.2007 godine, a povodom predmetnog događaja tj.ubistva braće F. E.a i F. E1.a i u tim zabilješkama je konstatovano da se navedeni svjedoci A. N. i . . nisu mogli sjetiti imena osobe koju su vidjeli kako iz automatske puške ubija braću F. i za koju su čuli da se preziva Pravdić, pa su im zato bile predočene fotografije „desetak lica“ nakon čega su oni pokazali na fotografiju Pravdić Franje identifikujući ga tako kao lice koje je izvršilo navedena ubistva, imaju smatrati nezakonitim dokazima i da se nisu mogle koristiti kao dokaz u ovom krivičnom postupku , a imajući u vidu odredbu člana 11. stav 2 .ZKP FBiH na koje se ukidno rješenje poziva, te da je time prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, to je ovaj sud na glavnom pretresu dana 22.10.2015 godine donio procesno rješenje kojim je odlučeno da se iz spisa izdvajaju navedene službene zabilješke koje se imaju staviti u poseban omot i čuvati odvojeno od ostalih dokaza.

Slijedom navedenog rješenja iz stava Vrhovnog suda, ovaj sud je odlučio da iz spisa izdvoji i iskaz svjedoka J. B. kog je ovaj dao na okolnosti sačinjavanja službenih zabilješki i identifikacije optuženog kao lica koje je izvršilo radnje ubistva braće F., te da je isti sačinio predmetne službene zabilješke kao uposlenik Državne agencije za istrage i zaštitu, to je ovaj sud i u odnosu na njegov iskaz sa glavnog pretresa, odlučio da bude izdvojen, obzirom da se na tom iskazu po nalaženju ovog suda ne može zasnivati sudska odluka, a ovoj odluci se nije protivio ni Tužilac ni branilac pa ni sam optuženi.

Svjedok optužbe . . , obzirom na doneseno pravosnažno rješenje ovog suda broj: 04 0 K 005255 13 K od 11.06.2013 godine o davanju ovom svjedoku svojstva ugroženog svjedoka,

isti je saslušan bez prisustva optuženog, s tim što je nakon njegovog saslušanja optuženi upoznat sa sadržinom iskaza, te omogućeno da se sa braniocem konsultuje u pogledu eventualnih unakrsnih pitanja koja bi bila postavljena svjedoku . . .

Na osnovu provedenih dokaza cijeneći iz pojedinačno i u međusobnoj vezi u skladu sa principom slobodne ocjene dokaza ovaj sud je našao utvrđenim činjenično stanje kao u izreci ove presude. Naime, iz iskaza svih saslušanih svjedoka kako optužbe tako i odbrane, nedvojbeno proizilazi da je u kritično vrijeme na području Općine Žepče vladalo ratno stanje koje je inače proglašeno Odlukom predsjedništva Republike BiH u Bosni i Hercegovini dana 20.06.1992 godine i u kritičnom periodu je postojao oružani sukob koji je trajao između postrojbi Hrvatskog vijeća odbrane (u daljnjem tekstu HVO) i Armije BiH.

Taj sukob je bio nemeđunarodnog karaktera, te je sud u skladu sa tom činjenicom koja nije osporavana u postupku izvršio korekciju činjeničnog opisa optužnice, tako što je u četvrtom redu optužnice umjesto riječi „ Protokol I“ stavio riječi „ Protokol II“ , dok je u ostalom dijelu optužnica ostala potpuno neizmijenjena. Navedenu korekciju sud je unio i u izreku ove presude.

Iskazi saslušanih svjedoka potvrđuju činjenicu postojanja oružanog sukoba između ovih jedinica. Iz materijalnog dokaza jedinstvenog jediničnog i matičnog kartona koji je uz ovjereni dopis dostavljen od strane Tužilaštva BiH broj: ... od 11.01.2013 godine a koji je potpisan i ovjeren pečatom Federalnog ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata grupa Žepče na ime Pravdić Franjo proizilazi da je optuženi bio pripadnik VP-... i to od 08.04.1992 godine do 05.06.1994 godine, pa od 05.06.1994 do 31.01.1995 godine, dakle optuženi je u kritično vrijeme dakle i dana 05.08.1993 godine bio pripadnik HVO-a, koju činjenicu u toku postupka nije osporavala odbrana optuženog.

Takođe iz izvoda iz vojne evidencije Sektora za pitanja evidencije iz oblasti vojne obaveze Federalnog ministarstva za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata grupe za pitanje evidencija iz oblasti vojne obaveze Žepče za F. E.a i F. E1.a broj ... od 04.02.2013 godine proizilazi da su braća F. E. i E1. bili pripadnici oružanih snaga BiH u periodu od 06.05.1992 godine do 12.08.1993 godine dakle, i na dan 05.08.1993 godine kog dana su kao ratni zarobljenici bili zajedno sa svjedocima A. N.om, . . i H. S.om na kopanju rovova na položajima koje su držali pripadnici HVO-a. Činjenicu prisustva oštećenih - ratnih zarobljenika braće F.a dana 05.08.1993 godine na kopanju rovova za potrebe HVO-a potvrdili su jasnim, određenim i uvjerljivim iskazima navedeni svjedoci.

Tako iz iskaza svjedoka A. N. i to kako onog datog 08.10.2007 godine u Odsjeku službenicima odsjeka ratnih zločina državne agencije za istragu i zaštitu regionalni ured Sarajevo tako i iz iskaza saslušanog svjedoka dat u PU Zenica dana 17.03.2010 godine proizilazi da je on otprilike u sedmom mjesecu 1993 godine bio mobilisan kao pripadnik rezervnog sastava pri SJB Žepče da bi nakon desetak dana od izbijanja sukoba između HVO i Armije bio zarobljen od strane vojske HVO i odveden u Hangare firme nova trgovina u Žepču koja se nalazila u Žepčkom polju u Žepču i da se tu nalazio veći broj zatočenih bošnjaka i to oko 500 muškaraca da bi nakon pet šest dana po dolasku u navedeni logor on sa jednom skupinom zatočenih logoraša prebačen u mjestu Bistrica u Žepču u objekat Nove trgovine a odatle su išli po naređenju HVO da obavljaju poslove kao radni vod, a nakon toga je zajedno sa još tri zatočena lica bio prebačen u mjesto Orahovica u Žepču gdje su radili u kuhinji i nosili hranu na liniji pripadnicima HVO i obavljali druge poslove koje su im oni naređivali, ne sjeća se tačnog datuma, ali je bila prva polovina augusta, sa grupom od još dvanaest

zarobljenika odveden je i da kopa tranšeje na tzv. sektor Jug odnosno reon tzv. Divova voda u blizini sela Orahovica da bi se negdje oko četiri sata poslijepodne vratili prema Žepču do jedne garaže gdje su zatvorenici obično ručali, kada su se vratili sa kopanja rovova i zna da je u blizini bila kuhinja HVO-a smješteni su u garažu koja nije imala vrata, te su mogli vidjeti šta se dešava napolju, sa njim u garaži je bio još . . . U jednom trenutku oko dvadesetak metara od te garaže u kojoj su bili dakle svjedok saglasno izjavio na zapisnike iz istrage tako i na glavnom pretresu došlo je jedno vozilo misli da je bio terenac iz kojeg su izašli tri ili četiri vojnika HVO-a i izvlače i stavljaju na nosila jedno ranjeno lice i bio je sav krvav vidio je da su to bili braća F.i E. i E1., i njih dvojicu dobro poznaje jer su išli u Osnovnu školu sa njegovom kćerkom. E. je bio onaj što je ranjen a E1. nije bio ranjen ali se vidjelo da je premlaćen, jer je bio modar po tijelu i sa masnicama po licu. Tada je vidio da im prilazi jedan vojnik HVO-a i to Pravdić čijeg se imena ne može sjetiti, ali sigurno zna da je Pravdić i bio je mršav, nizak, plave kose i tada je mogao imati 20-tak godina taj vojnik iz HVO-a jer je izgledao baš mladoliko, tada je čuo kako E1. F. govori tom Pravdiću „Nemoj njega on nije ništa kriv, ako ima krivice onda je moja“ i tada je vidio kako taj vojnik automatskom puškom rafalnom paljbom puca u pravcu E.a pa E1.a i tako ih je ubio na licu mjesta, nakon što je ubio braću F.e kako ističe ovaj svjedok isti je krenuo prema njima ostalih zarobljenicima koji su bili u pomenutoj garaži, sa namjerom da i njih pobije kako je svjedok procijenio jer je vidio da je vidno uzrujan i tada je vidio da se radi o licu Pravdić Franji iz Orahovice koji je imao oko 20-tak godina i koga je iz viđenja poznavao a pored toga mu je poznato da njegov otac ili stric imao pilanu u Orahovici. Svjedok je čuo u tom momentu i mještane Orahovice koji su se nalazili u blizini kako govore Pravdić Franji „Pobij balije“ a, tada je svjedoku priskočio njegov poznanik i radni kolega iz Nove trgovine B. N. koji ga je zagrlio i rekao „Nećete ubiti ovog čovjeka jer je moj prijatelj“ i još je rekao „Ubi ih njegov brat Franjo“, tada je jedan od prisutnih vojnika HVO reagovao tako što je oteo pušku od Pravdić Franje, nakon čega je isti uzeo lopatu i udarao nasumice po njima, vrlo brzo nakon toga je došlo vozilo vojne policije iz kojeg je izašao A. B. koji je naredio vojsci da se razide a njih je zaštitio tako što je postavio vojne policajce na ulazu u garažu. Nakon ovoga su svjedoka, . . odveli u Bisticu, a zatim ih vratili na mjesto zločina gdje nisu zatekli leševe braće F.a već su im naredili da idu do rijeke Bosne, gdje su na samoj obali vidjeli njihove leševe te su naredili da ih ponesu, što su i učinili, iste su ubacili na jedan kamion marke „Tam“ kojim je upravljao M.M. iz Žepča te se isti udaljio u nepoznatom pravcu a njega i još trojica zarobljenika su vratili u Bisticu. Poslije je čuo u logoru kako je jedan od braće F.a tokom izvođenja radova na lokalitetu blizu linije koju je držao HVO gdje su kopali rovove pokušao pobjeći iskoristivši nepažnju P. I., brata optuženog i od istog uzeo pušku nakon čega je ubijen P. I., a kada je jedan od braće F.a kako su pričali logoraši počeo bježati dok je drugi bio ranjen na licu mjesta, da bi se potom vratio i predao vojnicima HVO-a. Na glavnom pretresu je svjedok potvrdio bitne dijelove svog iskaza iz istrage navodeći da je poznavao brata optuženog, Lj., da je bio bez ruke i da je njih pratio na radove, i da nikada nije bilo problema ali da taj dan kritični nije išao sa njihovom grupom, nego sa drugom, te da je od braće F.a ubijen prvo onaj koji je ležao na nosilima tek onda onaj što je stajao, tvrdeći da je kritičnog dana u braću F.a pucao samo jedan vojnik i da je bio srednje visine 175-180cm vojnički krakto ošišan i da se prezivao Pravdić, te da su svi okolo pričali da mu je brat ubijen i da je zato pucao u braću F., još je napomenuo da je imao neugodnosti kada je saznao da će svjedočiti u ovom predmetu, da mu je par ljudi nešto spominjalo ali da ne želi o tome razgovarati.

Iz iskaza svjedoka . . koji je saslušan bez prisustva optuženog a u skladu sa rješenjem suda broj: 04 0 K 005255 13 K kojim mu je utvrđeno svojstvo ugroženog svjedoka, proizilazi da je on zarobljen kao civil i da je vođen na kopanje rovova, a kada je u pitanju konkretni događaji koji su prethodili ubojstvu braće F., je naveo da su tog dana išli raditi na Brezama a to je

između Orahovice i Prijeka i da su kopali rovove, a vojnici HVO-a su igrali karti kada je jedan od njih odložio pušku koju je zatim uzeo jedan od braće F.a te je nastala pucnjava a tada je te prilike bio tu i H. S., i taj je F. rekao svom bratu „ Bježi mali“ obzirom da ga je zvao mali , ovaj je pitao „ Kuda“ ovaj mu reko „ Prema njivi livadi“ i tada je on pukao jedan rafal i nastala je pucnjava, ali da on nije mogao vidjeti ko je ubio dvojicu pripadnika HVO-a, te je istakao da je u međuvremenu neko ranio E1.a u unakrsnoj vatri, te je on pao, nakon toga su došli policija HVO-a i uzeli su ranjenog F.a i stavili na nosila, a sa njima, ostalim zarobljenicima je povezen drugi F.. Nakon toga su odvezeni u Orahovicu te su neke od zatvorenika potjerali u garažu, a njega i S.a su ostavili napolju, vani je na nosilima ostao stariji F., i kraj njega njegov brat koji je stajao pored njega. Dalje je svjedok istakao da nakon toga došao mlađi čovjek, smeđ sav izobličen i pitao „ Gdje su četvorica što su bili zajedno i gdje su ovi što su mi brata ubili“, te je ispalio rafal prvo na F.a koji se nalazio na nosilima, zatim i na drugog F.a a onda se okrenuo prema njemu i S.u H.u, a daljnje ubijenje je spriječio B. A. koji je stajao ispred njih i zaštitio ih. Nakon toga ostali pripadnici HVO-a su uspjeli oteti pušku od čovjeka koji je pucao, a zarobljenike su nastavili maltretirati i udarati, ali im je pružio pomoć Babić koji je inače bio šofer i vozač u HVO-u. Dodao je da niko drugi osim tog vojnika nije pucao te prilike u braću F.e, a poznavao je iz viđenja osobu koja je pucala, ali nije znao kako se zove, te da su oni ranjeni vojnici HVO-a gore gdje su oni kopali rovove i koji su ranjeni te prilike živjeli koliko zna još dva do tri dana, a poznavao je Jakova Tadića jer je radio u Begovom Hanu na održavanju u školi, a drugog nije znao niti ga poznavao, te je na upit tužitelja odgovorio da je saznao da su Pravdić ili Pravde odmah u Bistrici, ali je dajući izjavu i gledajući slike tada prepoznao tu osobu tj. optuženog, te je na dalji upit tužitelja da li je mogao vidjeti lice čovjeka koje je pucalo u zarobljenike odgovorio, da je naravno vidio lice i da je prilikom davanja izjave i pokazivanja više fotografija prepoznao optuženog.

Ovaj svjedok je potvrdio da je davao izjave kojima je tužilac predočio i to dana 09.10.2007 i 18.03.2010 godine i da su na tim izjavama njegovi potpisi, a navedene izjave je konkretno priložio na glavnom pretresu branilac optuženog.

Na upit branioca isti svjedok je na glavnom pretresu istakao da je u izjavi iz 2007 godine naveo da su u onoj pucnjavi poginula dva vojnika jedan je bio Pravdić a drugi T. J., a na pitanje kada je saznao da je Pravdić odgovorio je da je to saznao kada je došao u Bisticu isti dan nakon sat vremena saznao, te da u momentu događaja nije znao da se radi o optuženom Franji ali je znao da je Pravdić i on je prepoznano optuženog na toj slici koju su mu pokazivali prilikom davanja izjave i zato je u izjavi napisano da je on prepoznao Pravdić Franju kao osobu koja je pucala u braću F.e, te je na insistiranje branioca ovaj svjedok potvrdio da je pucao Pravdić a da je za ime saznao u toku prepoznavanja na osnovu fotografija koje su mu predočili inspektori kada je davao izjavu i tada se utvrdilo da se radi o licu koje ima ime Franjo, i potvrđujući da je upravo optuženi, čovjek sa fotografije kog je prepoznao i osoba koja je pucala.

Nakon što je optuženi upoznat sa svjedočenjem svjedoka . . ., istakao je da ne bi rekao da je tačno kazI. je svjedoka koje mu je branilac prezentirao, negirajući iskaz svjedoka i tvrdnju da je on osoba koja je pucala, te da je sigurno moglo doći do zamjene zbog sličnosti i da je moguće da je neko drugi pucao, ali nije on, jer ima Pravdića takvih po opisu kakav je dao svjedok (počinitelac bio mršav, oko 175 cm, mlađi momak, smeđe ili plave kose, kratko ošišan), osim žutog, tvrdeći dalje na upit svog branioca da su te prilike svi oni misleći na pripadnike HVO-a bili kratko ošišani. Istakao je optuženi u svom iskazu kao svjedok i da poznaje svjedoke iz viđenja, ali se ne sjeća da su bili tu. Dakle, ovim iskazom na određen način optuženi priznaje da je bio tu ne mjestu događaja u kritično vrijeme, čime je praktično u

potpunosti opovrgao iskaze svjedoka koji su mu davali alibi. Optuženi je sam kontradiktoran i o dužini kose, govoreći na upit branioca da je tada imao nešto dužu kosu, repiče.

Dakle, iz naprijed navedenog iskaza svjedoka . . te iskaza A. N. nedvojbeno proizilazi da je dana 05.08.1993 godine u mjestu Orahovica došlo do ubojstva dva ratna zarobljenika i to braće F.a, F. E.a i F. E1.a i to u blizini komande i kuhinje HVO-a u mjestu Orahovica Općina Žepče, te da je osoba koja je ubila braću F.a nakon toga se okrenuo i uperio pušku u ostale zarobljenike u namjeri da i u njih puca, u čemu je spriječen od drugih pripadnika HVO-a. Utvrđeno je da su drugi pripadnici HVO-a bili u datoj situaciji B. A. koji je saslušan kao svjedok u toku ovog postupka, te drugi pripadnik je bio B. N. kako su svjedoci A. i . saglasno u iskazima potvrdili.

Svjedok . je potvrdio da su braća F.i bili ratni zarobljenici i da su i oni kritičnog dana bili na kopanju rovova gdje se nalazio i sam svjedok H. S..

Ovu činjenicu da su braća F.i bili ratni zarobljenici nije u toku postupka osporavala ni odbrana a ova činjenica kao i činjenica postojanja oružanog sukoba utvrđena je osim iz iskaza već prezentirani i ocjenjenih iskaza svjedoka čiji su bitni dijelovi iskaza navedeni u obrazloženju presude, proizilazi nedvojbeno utvrđeno i iz iskaza svjedoka H. S.a kao i iskaza B. A..

Iz iskaza svjedoka H. S.a datog na glavnom pretresu proizilazi utvrđenom činjenica da je on bio zarobljenik i da je dana kada su braća F.i ubijeni bio na kopanju rovova i da je te prilike došlo do pucnjave i haosa, i da se nije znalo „ nit ko pije nit ko plaća“ i da je on zajedno sa drugim zarobljenicima nosio F.a koji je bio ranjen u pucnjavi koja se desila na mjestu gdje su bile linije i gdje su oni kopali rovove tog dana, a on je u ovim momentima bio ispod linije u šumi. Nije znao šta se događa a vojnici HVO-a su njega i ostale doveli i vidio je da je bilo ranjenih i mrtvih a među ranjenim je bio jedan od braće F.a, te je došao „Džip“ i pokupio pripadnike HVO-a a ranjenog F.a su ostavili u blizine kuće u naselju Orahovica, gdje su se zarobljenici inače hranili, a tada su njih vojnici HVO-a potjerali sa tog mjesta prema jednoj kući, a tu su ostali samo ranjeni F. i njegov brat, kada je čuo da je neko od prisutnih pripadnika HVO-a opsovao i rekao „ Eto mu ide brat sad će ih sve pobiti“, a on nije znao o kome je riječ i tada se čula rafal pucnjava, a čulo se da neko kaže „ Eno pobi ih“, i da bi pokolj bio veći da nije bilo B. A. koji je spriječio dalje ubijanje i pomogao da se ne napravi veći masakr, za osobu koja je prošla sa puškom u ruci pored njih rekao je da je to bio plav momak koliko se sjeća a da je ime osobe koja je pucala saznao prilikom rada na kopanju rovova da se pričalo između vojnika HVO-a da je jedan od balija ubio Pravdića sa krampom, tako da su pričali da je brat tog Pravdića ubio braću F.e, a nije se govorilo o imenima. Svjedok je potvrdio na glavnom pretresu da je iskaz od 06.02.2013 godine kog je davao u Upravi policije da je njegov iskaz i da je taj iskaz potpisao, potvrđujući da se pričalo u logoru i kada su išli kopati rovove da je jedan od Pravdića ubio braću F.e, a kasnije je saznao da je Pravdić Franjo ubio braću F.e, a na pitanje branioca je potvrdio da nije prepoznao čovjeka koji je pritrčao sa puškom ali se uvijek govorilo o braći Pravdić, a u logoru se pričalo i kada su išli i kopati rovove da je jedan od Pravdića ubio braću F.a, a kasnije je kako je svjedok rekao da je Pravdić Franjo ubio braću F.a, a u istražnom zapisniku je istakao i to da je to učinio Pravdić Franjo zato što je jedan od F.a ubio njegovog brata P. I.a.

Dakle, i ovaj svjedok je određen i jasan u pogledu tvrdnje da je lice koje je protrčalo s puškom i ubilo braću F.a, jeste Pravdić a da je to Pravdić Franjo saznao je iz razgovora i priča u logoru i kada su išli kopati rovove, a i u momentu kada je osoba, (optuženi) prolazio sa

puškom idući prema braći F. da je neko od pripadnika HVO-a opsovao i rekao „ Eto mu ide brat sad će ih sve pobiti“, te je dodao na glavnom pretresu da je i poslije vidio o kome se radi kada su ih vodili na liniju. Ovaj svjedok je potvrdio da je on sa svjedokom A. N.om poslije ubojstva braće F., tijela istih natovario na „Tamića“ i da su tim „Tamićem“ HVO-a tijela odvezena pokraj rijeke Bosne i tu istovarena i ne zna dalje se dalje dešavalo sa tijelima.

Imajući u vidu iskaze naprijed saslušanih svjedoka optužbe na glavnom pretresu ovo vijeće je, cijeneći sadržinu navedenih iskaza i njihovi vrijednosni značaj kako pojedinačno tako i u međusobnoj vezi zaključka da su iskazi u bitnim dijelovima svjedoka potpuno saglasni i istovjetni i to kada se odnose na iskaz I. je o činjenicama da je optuženi lice koje je kritičnog dana izvršilo ubistvo dva ratna zarobljenika i to braće F.a, da se radilo upravo o optuženom kao počinocu ovih ubistava, nedvojbeno proizilazi iz svih okolnosti događaja a prije svega iz činjenice da je kritične prilike optuženi prilazeći braći F. izgovorio riječi koje su potvrdili svjedoci kako na istražnim zapisnicima tako i na glavnom pretresu a to su da je optuženi dolazeći pitao „Gdje su četvorica što su bili zajedno i gdje su ovi što su mi brata ubili“ te je ispalio rafal prvo na F.a koji se nalazio na nosilima a zatim i na drugog F.a i onda se okrenuo prema svjedoku . . kako je to sam svjedok nedvojbeno potvrdio u svom iskazu i svjedoku S.u H.u u namjeri da i njih ubije. Svjedok H. je u svom iskazu ovu činjenicu takođe nedvojbeno potvrdio i na glavnom pretresu u svom iskazivanju, a čime je na jasan način potvrđen i taj dio iskaza kog je dao u fazi istrage. Iskazi svjedoka . , A.a i H.a su dakle kompatibilni- podudarni i međusobno saglasni i u najbitnijoj činjenici da je kritičnog dana Pravdić I., brat optuženog Pravdić Franje, tog dana neposredno ranjen na crti Bojišnice gdje su braća F.i inače prethodno kopali rovove zajedno sa drugim zarobljenicima, a Pravdić I. koji je inače brat optuženog je kao vojnik bio prisutan na tom mjestu i došlo je do incidenta u kojem su P. I. kao i T. J. zadobili smrtonosne povrede od kojih su kako to nedvojbeno proizilazi i preminuli i to P. I., brat optuženog Pravdić Franje dana 09.kolovoza 1993 godine a mjesto smrti je Banja Luka što proizilazi iz izvoda iz matične knjige umrlih Općne Žepče za Pravdić I.a od 30.10.2007 godine pod brojem: ..., a T. J. je usljed zadobijenih povreda tog kritičnog dana je preminuo dana 08.kolovoza 1993 godine u Tesliću što nedvojbeno proizilazi kao činjenica iz izvoda iz matične knjige umrlih općine Žepče od 30.10.2007 godine pod brojem: ... .

Obzirom na činjenicu da je smrtonosne povrede u tom događaju kritičnog dana zadobio brat optuženog Pravdić Franje, P. I., a za koji događaj je optuženi Pravdić Franjo saznao što je nedvojbeno iz iskaza samog optuženog datog u svojstvu svjedoka i da je zbog tog događaja u kući P. I.a nastala žalost, te je obzirom na sve ove okolnosti ovaj sud zaključio da je upravo optuženi Pravdić Franjo tog istog dana nakon što su braća F.i dovedeni ispred komande i kuhinje HVO-a u Orahovici došao do istih prišao istima i iz neposredne blizine iz automatske puške prvo pucao u ranjenog F. E.a koji je ležao na nosilima a potom i u F. E1.a i da ih je upravo optuženi na navedeni način obojicu lišio života, a ponukan i poveden po ocjeni suda motivom „ osvete“ radi događaja i dešavanja u kojima je njegov brat P. I. zadobio dakle povrede na liniji a od kojih je kako je iz izvoda iz matične knjige umrlih preminuo naknadno i to dana 09.kolovoza 1993 godine u Banja Luci.

Sa navedenih razloga iskazima svjedoka optužbe A.u, . i H.u sud je u cjelosti poklonio vjeru kako u pogledu činjenice samog događaja te okolnosti i nastanka istog, kako onog koji je bio povodom postupanja optuženog na navedeni način iz optužnice, tako i samog konkretnog dešavanja ubojstva braće F.a pred komandom i kuhinjom HVO-a.

Kada se cijene iskazi saslušanih svjedoka sa aspekta vjerodostojnosti iste sud nalazi potpuno krE1.ilnim i kada se radi o navodima u iskazima koji se odnose na prepoznavanje optuženog

Pravdić Franje kao lica koje je izvršilo krivično djelo ubojstva i koga su prepoznali na osnovu fotografija koje su im pokazale u toku njihovog saslušanja u istrazi, a takođe se njihovi iskazi nalaze uvjerljivim a time i neuvjerljivom i iskonstruisanom odbrana optuženog i njegov alibi koji su mu nastojali dati svjedoci odbrane T. M. i B. S., koji su željeli potvrditi da je upravo u kritično vrijeme optuženi bio u kući svog brata P. I.a i da nije mogao počinuti ubojstvo braće F.a na mjestu ispred komande i kuhinje HVO-a u Orahovici a koja je udaljena oko 60-tak metara od kuće u kojoj se navodno u vrijeme ubistva nalazio, koji iskazi svjedoka odbrane nisu prihvatljivi obzirom na činjenicu da ne nalaze potvrdu niti uporište u izvedenim dokazima optužbe, jer su svjedoci svi saglasni da je ubojstvo braće F.a izvršio brat P.I.a, a brat P. I.a je optuženi Pravdić Franjo koji je to počinio, a ne brat Lj. a pogotovo ne drugi brat koji je u kritično vrijeme kako je sam optuženi naveo bio pripadnik Armije BiH.

Svi svjedoci su potvrdili da su čuli riječi drugih lica i to pripadnika HVO-a neposredno pred dolazak optuženog do braće F.a da dolazi brat i da će ih pobiti, i niko od svjedoka niti u istrazi a niti na glavnom pretresu nije spominjao riječi „bratić“ (navodno da dolazi bratić), kako je to u svojoj odbrani kao svjedok pokušao prikazati optuženi navodeći da su svjedoci možda čuli riječ „ bratić“ a ne brat, i da se onda to okrenulo prema njemu.

Ovakav navod optuženog ne nalazi potvrdu niti u jednom od izvedenih dokaza optužbe, a time se i ne prihvata odbrana optuženog da je krivično djelo izvršio P. S. zvan i „ T.“ koji je inače bliži rođak optuženog. Niko od prisutnih svjedoka nije spomenuo u svojim iskazima niti ime P. S., niti riječ „bratić“, niti nadimak „ Tenk“ koji je inače imao P. S.. Ovu osobu koju su optuženi i branilac nastojali involvirati pod tezom zamjene identiteta u događaju, kao izvršioca krivičnog djela kritične prilike niko od svjedoka nije ni vidio ni spomenuo, a niti bilo ko od pripadnika HVO-a koji su bili prisutni na mjestu događaja u vrijeme ubojstva ratnih zarobljenika braće F.a, nije pomenuo, jer to saslušani svjedoci optužbe ni u fazi istrage a i na glavnom pretresu ni u jednom momentu nisu potvrdili niti istakli, pa ni svjedok B. A..

Imajući u vidu naprijed utvrđene činjenice i okolnosti, ovaj sud nalazi da teza odbrane da se radi o zamjeni identiteta, tj. da je P. S. koji je stric optuženog, izvršio krivično djelo ubojstva ratnih zarobljenika, a ne Pravdić Franjo, za ovo vijeće nije prihvatljiva, upravo obzirom na jasno i određeno svjedočenje svjedoka optužbe koji su po nalaženju suda, na nedvosmislen način opisali u toku svojih svjedočenja ono što su lično vidjeli, zapazili, i čuli odmah na mjestu događaja, neposredno pred samu radnju ispaljivanja hitaca iz vatrenog oružja od strane optuženog u oštećene, što su drugi pripadnici HVO-a govorili i spominjali u kontekstu neposredno pred sam čin pucanja u civile i ono što su odmah potom prokomentarisali prisutni vojnici. Svjedoci A., . i H. su istakli i činjenicu da su na mjestu događaja vidjeli i svjedoka B. A. koji je kako ističu spriječio da ne dođe do daljnjeg ubijanja zarobljenika civila, te u tom smislu je pomogao i kako kažu i B. N. pripadnik HVO-a koji se takođe nalazio na mjestu događaja.

Svjedoci su opisali lice koje je pucalo u ratne zarobljenike i između ostalog istakli da je to mlađa osoba koji je mogao imati 20-tak godina, jer je izgledao baš mladoliko, kako je ustvrdio svjedok A. N., a svjedok . . je to lice opisao riječima „ mlađi čovjek smeđ sav izobličen i pitao „ gdje su četvorica što su bili zajedno i gdje su ovi što su mi brata ubili“ te ispalio rafal, prvo na F.a koji se nalazio na nosilima, zatim i na drugog F.a, a zasigurno je stric optuženog P. S., inače polubrat od oca optuženog, bio osoba starije životne dobe od osobe koja je po kazivanju svjedoka imala 20-tak godina. Upravo u doba izvršenja krivičnog djela optuženi Pravdić Franjo je imao 20-tak godina, tačnije 21 godinu i 1 mjesec. Dakle

svjedoci nisu osobu koja je pucala i ubila braću F.e opisivali kao osobu stariju od 20-21 godinu.

Inače P. S. je osoba koja nije živa i na istu se poziva odbrana. P. S. je prema kazIju optuženog, a koje se kazI. je prihvata istinitim poginuo poslije rata radeći u šumi. Dakle, odbrana je nastojala izvršenje krivičnog djela prepisati P. S. koji niko ni u jednom momentu nije spomenuo kao osobu koja je mogla izvršiti ili izvršila predmetno krivično djelo, tako da se odbrana optuženog u tom smislu nije mogla prihvatiti utemeljenom, niti je imala uporišta u izvedenim dokazima. Ovu osobu P. S. osumnjičeni kada je davao iskaze u Tužilaštvu a niti bilo gdje u toku istražnog postupka nije pomenuo kao osobu koja je izvršila krivično djelo a obrazlažući na pitanja svog branioca „ Što nisi rekao da Kantonalnom tužiocu da je to T. uradio“ odgovorio je „ Kada sam davao izjavu, kada sam zamolio da se izmijeni, mislim da je bilo pitanje da li znam ko je to uradio, ja sam rekao da ne znam i tada sam slagao“ , te na dalji upit zašto je to slagao i što odgovorio je „ idem na to jer što moram prvi ja reći, a ja moram reći da je to uradio S., tužilac je rekao to ćeš reći na sudu kada dođeš tamo, a zatim je dodao da u selu niko nije govorio o T. da je on uradio, jer su ljudi čutali bojali se. Ovakva objašnjenja sud nalazi neosnovanim kada je u pitanju negiranje dakle izvršenja krivičnog djela od strane optuženog, jer bi bilo logično da osumnjičeni odmah imenuje ukoliko mu je to bilo poznato i ukoliko je to stvarno bilo tako da je neko drugi izvršio ovo teško krivično djelo da odmah kaže u prvom ispitivanju kod tužioca ko je to uradio, da bih što je normalno od sebe otklonio bilo kakvu sumnju, ali optuženi to nije učinio i nije tako postupio, pravdajući to izjavom „ jer što moram prvi ja reći“. Ovi navodi su dakle bez realnog i logičnog utemeljenja u bilo kom izvedenom dokazu u toku postupka.

Kada je u pitanju činjenica prisustva optuženog na samom mjestu događaja i to osobe koja je izvršila krivično djelo, već je istaknuto da to proizilazi iz iskaza saslušanih svjedoka kao nedvojbeno i to ., A.a i H.a, jer je H. potvrdio u svom iskazu na glavnom pretresu da je optuženog i poslije viđao kada su ih vodili na liniju. Dakle, ova okolnost nedvojbeno ukazuje na jasnost i određenost iskaza svjedoka H.a te B. A. iz istrage, kada je u pitanju osoba koja je izvršila krivično djelo te se po ocjeni suda imajući u vidu cjelovitost događaja i izjava svjedoka, da se radi van svake razumne sumnje o optuženom Pravdić Franji kao osobi koja je izvršila krivično djelo, a ne njegovom stricu P.S..

Postavlja se i logično pitanje zašto bi neka druga osoba pripadnik HVO-a izvršio ubojstvo ratnih zarobljenika braće F.a i koji bi to eventualno motivi i pobude bili za tu neku osobu, jer u incidentu koji se desio prethodno u mjestu gdje su kopali rovove ratni zarobljenici a među njima i braća F.i, smrtno su ranjeni upravo brat optuženog Pravdić Franje, P. I., te T.J., s tim što niko od saslušanih svjedoka kada je upitanju ubojstvo braće F.a ne spominje bilo kakvu osobu po prezimenu T., nego upravo Pravdić. Da su neke druge osobe ili pripadnici HVO-a htjeli lišiti života braću F.e učinili bi po smatranju suda već na samom mjestu incidenta koji se desio na liniji kopanja rovova, a ne bi braću F.e od kojih je F. E1. ranjen u tom prethodnom događaju dovezli do komande i kuhinje HVO-a u Orahovicu, već bi to ubojstvo izvršili odmah gore na mjestu gdje se incident u kome je P. I. zadobio praktično smrtonosne povrede, i desio. Dakle i ove okolnosti po ocjeni suda ukazuju na logičan zaključak da je optuženi Pravdić Franjo osoba koja je upravo izvršila predmetno krivično djelo, a ne P. S., a posebno ne neko treći.

Upravo u kontekst iskaza svjedoka A.a, . i H.a koji su cijenjeni dakle, kao osnov za izvođenje činjeničnih zaključka u pogledu toga da je optuženi bio prisutan i da je on osoba koja je izvršila ubojstvo ratnih zarobljenika u potpunosti u prilog ide i iskaz svjedoka B. A. koji je

iskaz davao u fazi istrage u Policijskoj upravi, a takođe i na glavnom pretresu. Iskaz ovog svjedoka u pogledu prisustva Pravdić Franje sa oružjem u ruci i to u neposrednoj blizini dva zarobljenika koja su ležala na zemlji, potvrđuje dakle i iskaze ranije navedenih svjedoka da je optuženi Pravdić Franjo upravo osoba koja je izvršila ubojstvo braće F.a kritičnog dana. Naime, svjedok B. A. čiji iskaz iz istrage je u potpunosti cijenjen kao jasan, određen i uvjerljiv je potvrdio da je Franju Pravdića poznavao za vrijeme ratnih događanja te da se dana 05.08.1993 godine u momentu pucnjave nalazio u kući u Orahovici u kojoj je bila smještena komanda Orahovičke satnije i da je izašao pred kuću, te vidio gužvu i paniku i da je na mjestu pucnjave zatekao grupu civila i dva civila koja su ležala na zemlji te nekolicinu vojnika koji su bili maskirani i naoružani, i da je u trenutku kada je vidio da su dvojica na zemlji okrenuo se prema vojnicima i u tom revoltu izrekao neke riječi radi kojih su oni ljutito reagirali i nakon kraćem vremena se udaljili sa mjesta događaja. Ovaj svjedok je još naveo da je bio u panici, da mu je došlo zlo nakon što je vidio civile koji su ležali na zemlji, a da je kasnije iz priča i komentara saznao kako je na glavnom pretresu istakao da se među vojnicima nalazio i Pravdić Franjo. Međutim, u iskazu iz istrage je jasno istakao da je odmah nakon pucnjave koju je čuo izašao, i prišao mjestu događaja i tu je vidio dvojicu civila na zemlji i stao je između tih civila i Pravdić Franje koji je imao oružje i opsovao je nešto, nakon čega se Pravdić Franjo i ostalih nekoliko vojnika udaljilo.

Dakle, ovaj bitan navod svjedoka B. A. iz istrage koji se odnosi na prisustvo optuženog na mjestu pucnjave a gdje su ubijeni dvojica civila, braće F.a, dakle, sud prihvata i cijeni istinitim jer ovaj iskaz nalazi potvrdi i u iskazima svjedoka, A.a, . i H.a koji su opisali na detaljan i uvjerljiv način da je odmah nakon pucanja i ubijanja braće F.a od strane optuženog, došao svjedok B. A. i stao između lica koje je pucalo, dakle optuženog i civila, a onda se obratio svjedok psujući licu vojniku koji je pucao u F.e kako kažu svjedoci, stojeći između tog lica i civila na zemlji i samih svjedoka koji su se nalazili u neposrednoj blizini, nakon čega je to lice koje je pucalo u braću F.e otišlo kao i nekoliko drugih vojnika koji su se nalazili u blizini.

Ovaj dio iskaza iz istrage kao i ostali navodi iz tog svjedočenja B. A. se nalaze uvjerljivim logičnim i vjerodostojnim jer su u skladu sa iskazima već pomenutih svjedoka A.a . i H.a kada se radi o bitnoj činjenici (da je optuženog zatekao na mjestu događaja i da je optuženi bio naoružan sa puškom u ruci jer su inače svi vojnici bili naoružani kako proizilazi iz iskaza svjedoka i da optuženi stoji odmah do civila koji su na tlu), a kako je iskaz iz istrage svjedoka B. A. potvrdio i na glavnom pretresu u pogledu ovih relevantnih okolnosti osim što je istakao na glavnom pretresu da se sada ne sjeća 100% da je među vojnicima bio i Pravdić Franjo, to sud na osnovu iskaza ovog svjedoka koji se sagledava u cjelini izvodi zaključak da je upravo optuženi Pravdić Franjo bio na mjestu događaja i da je on ta osoba koja je izvršila ubojstvo ratnih zarobljenika a ne neko drugi.

Navodno nesjećanje svjedoka na glavnom pretresu o prisustvu optuženog na licu mjesta, nalazi se od strane vijeća kao nastojanje usmjereno na olakšavanje procesnog položaja optuženog a iz razloga što su i svjedok i optuženi bili pripadnici iste vojske, međusobno se poznavali i svjedok je inače oženjen iz mjesta odakle je optuženi. Svjedok je na glavnom pretresu opisao sve druge okolnosti događaja od momenta nakon što je čuo pucnjavu i izašao, te prišao mjestu događaja, a navodno se ne sjeća da je zatekao optuženog na licu mjesta sa puškom u ruci i u neposrednoj blizini ubijenih civila koji dio iskaza se ne može prihvatiti, obzirom na naprijed iznesene razloge i ocjenu suda kada je u pitanju ova bitna činjenica prisustva optuženog na mjestu događaja. Svjedoci A., . i H. su međusobno saglasnim iskazima potvrdili da je ubojstvo braće F.a izvršio optuženi, a da je odmah nakon tog ubojstva na

mjesto događaja došao svjedok B. A. i praktično i njih zaštitio od moguće smrti, obzirom da je stao između kako civila koji su bili na zemlji (ubijeni braća F.i), i njih samih dakle svjedoka, te je galamio na optuženog i druge vojnike koji su se potom udaljili sa mjesta događaja. Svjedok B. A. je dakle po ocjeni vijeća osoba koja je apsolutno identifikovala optuženog na mjestu događaja tako da se iskazi svjedoka odbrane T. M. i B. S. ne mogu prihvatiti utemeljenim kada žele potvrditi alibi optuženog i da je optuženi navodno u vrijeme ubojstva braće F.a nalazio se u kući svog brata P. I.a.

Dakle, svjedok B. A. je u svojoj izjavi iz istrage bio izričit u pogledu identiteta optuženog i to imenom i prezimenom „ Pravdić Franje“ iako nije kao ostali svjedoci imao mogućnost da na predloženim fotografijama identifikuje optuženog, kao što su to činili drugi svjedoci optužbe (. . ., A. N.) a koji su na tim fotografijama prepoznali optuženog kao lice koje je izvršilo ubojstvo braće F.a.

Obzirom da je u toku postupka odbrana isticala da su svjedoci različito opisivali kada je u pitanju visina optuženog, te boja kose i kako je optuženi bio ošišan, ovo vijeće nalazi da određene nedosljednosti i razlike u pogledu ovih detalja nisu takvog značaja da dovode u pitanje utvrđenja upravo na osnovu iskaza saslušanih svjedoka, bitnih činjenica i okolnosti jer su svi svjedoci praktično potvrdili prisustvo optuženog na mjestu događaja i njega identifikovali i označili u svojim iskazima kao osobu koja je izvršila ubojstvo braće F.a kritične prilike. Svjedoci su bili saglasni u iskazima da se radilo o mlađoj osobi, mršavijoj i visine od 175 do 180 cm, i uz ostale već analizirane detalje njihovih iskaza, te da su svi trojica svjedoka potvrdili da je to lice došlo sa puškom do njih i reklo „ Gdje su ona četvorica što su bili zajedno i ona dvojica što su mi ubili brata“, i da je to čovjek koji je pucao, te da je . . . kako je istakao prepoznao tu osobu tj optuženog nakon što su mu u toku njegovog saslušanja od strane policije pri davanju izjave pokazane slike i on je prepoznao na tim slikama optuženog, a jasno je potvrdio na glavnom pretresu da je mogao vidjeti lice čovjeka koji je pucao u zarobljenike i da je naravno vidio lice te osobe koja je ubila zarobljenike, te da je prilikom davanja izjave i pokazI. ja više fotografija prepoznao optuženog.

Svjedok H. S. je takođe iskazao da je optuženog nakon ovog ubojstva braće F.a viđao i poslije i vidio je o kome se radi kada su ih vodili na liniju.

Već pomenute nepodudarnosti ili razlike u iskazima ovih svjedoka kada je u pitanju opis optuženog i to visina, te boja ili dužina kose, i to u iskazima datim u fazi istrage i na glavnom pretresu, vijeće smatra nedosljednostima i razlikama koje se odnose na periferne okolnosti i zbog takvih razlika u iskazu svjedoka sud ne nalazi postojanje sumnje a kamo li osnovane sumnje u kredibilitet iskaza saslušanih svjedoka, posebno zbog uvjerenja suda da je srž njihovog iskaza o bitnim činjenicama vezanim za inkriminisani događaj iznesena na istovjetan način. Vijeće je takođe pri ocjeni tih nebitnih razlika u iskazima svjedoka imalo u vidu i vremensku distancu jer su svjedoci svjedočili odnosno davali iskaze po proteku više od 10-15 godina od događaja, a vijeće je imalo u vidu da je isti događaj izazvao u to vrijeme određen strah i stres i traumu, te može biti dakle reprodukovano sa određenim nizom različitih detalja, a što vijeće smatra normalnim i ne izlazi iz domena uobičajnim za te prilike.

S toga izjave svjedoka koje su različite u pogledu ocjene visine osobe koja je izvršila ubojstvo, te da se nisu mogli apsolutno izjasniti da li je osoba bila smeđe ili plave kose, ne mogu se te razlike ili nedosljednosti u iskazima svjedoka uzeti kao okolnosti koje dovode u sumnju a kamo li u osnovanu sumnju istinitost uvjerljivost i kredibilitet iskaza saslušanih svjedoka, kada su u pitanju pravnorelevantne i odlučne činjenice koje se odnose na

inkriminirani događaj i one činjenice koje predstavljaju bitna obilježja predmetnog krivičnog djela, a posebno ne u odnosu na činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi zaključak ovog vijeća da je optuženi osoba koja je izvršila ubojstvo ratnih zarobljenika kritičnog dana i na kritičnom mjestu.

Kada su u pitanju prigovori odbrane iznošeni u toku glavnog pretresa, a koji su se odnosili na negiranje učešća optuženog u izvršenju ovog krivičnog djela, ti prigovori su nađeni kao neutemeljeni i kao neargumentirani jer ne nalaze uporišta niti u jednom od izvedenih dokaza kako optužbe tako i odbrane.

Potrebno je ponovno istaći da svjedoci po nalaženju suda nisu imali bilo kakvog razloga da iznose bilo kakve neistine, ili da lažno svjedoče o bilo kojoj okolnosti koja im je poznata ili ostala u sjećanju iz tog kritičnog vremena, a kada su i sami bili u velikom strahu pod stresom i traumom bojeći se i za svoje sopstvene živote (svjedoci A., . i H.). Svi ovi svjedoci su svoje iskaze u istrazi dali nakon što su upozoreni pravilno i određeno na svoja prava a u smislu odredbe člana 100 Zakona o krivičnom postupku kojim se reguliše tok saslušanja svjedoka i svi svjedoci pa tako i svjedok B. A. koji takođe nije imao bilo kakvog razloga da iznosi neistine i da neosnovano tereti optuženog su nakon davanja svog iskaza kako to proizilazi sa zapisnika o saslušanju svjedoka imali mogućnost da pročitaju zapisnik te je tako svjedok B. A. kako proizilazi iz zapisnika PU Zenica od 31.01.2013 godine upravo na upit ovlaštenih službenih lica da li želi pročitati zapisnik istakao da će pročitati zapisnik, te isti pročitao potpisujući izjavu da nema prigovora na sadržaj zapisnika, te da je nakon što je zapisnik pročitao potvrdio da je u isti uneseno sve kao što je izjavio, te da ne stavlja primjedbe na zapisnik, te isti kao takav i potpisao. Upravo i ovu izjavu na ovom zapisniku svjedok B. A. je i potpisao kao što to nedvojbeno proizilazi iz ovog zapisnika od 31.01.2013 godine. Iz ovog razloga uz ocjene iskaza ovog svjedoka iz istrage kao i navoda sa glavnog pretresa bitno je napomenuti da se ne može prihvatiti kao validno i utemeljeno objašnjenje svjedoka B. A. da on nije imao naočale i da nije čitao taj zapisnik koji je davao u policiji, predstavlja po ocjeni suda dakle neuvjerljivo opravdanje navodnog nesjećanja činjenice da je kritičnog dana kako je i nedvosmisleno izjavio nakon pucnjave u blizini komande izašao i da je vidio dva zarobljenika i da je tada vidio Pravdić Franju sa oružjem u kojoj izjavi je bio konkretan u pogledu identiteta optuženog koja izjava kako je već ranije obrazložena predstavlja srž i suštinu ovog inkriminisanog događaja. Ovo i zbog činjenice da je svjedok B. A. dakle konkretizirao optuženog kao lice koje je bilo sa puškom u ruci i da je on stao između optuženog Pravdić Franje i dva zarobljenika koja su ležala na zemlji, a za koje je saznao da su braća F.i. Dakle, ovaj svjedok B. A. iako nije kao ostali svjedoci imao mogućnost da na predloženim fotografijama identifikuje istog, u svojoj izjavi od 31.01.2013 godine dakle bio je aposolutno konkretan u pogledu identiteta optuženog. Sa navedenog razloga prihvatajući iskaz svjedoka B. A. u pogledu ovih bitnih okolnosti i suštine događaja cijeneći dakle kako je to naprijed izneseno, gledajući ga u cjelini nalaze se uvjerljivim i iskazi svjedoka A.a . i H.a kada je u pitanju činjenica prisustva optuženog u kritično vrijeme na kritičnom mjestu, i činjenice da je optuženi upravo ta osoba koja je izvršila ubojstvo dva ratna zarobljenika, braće F.a. Svi ostali navodi i prigovori odbrane optuženog smatraju se sa navedenih razloga neargumentiranim i neuvjerljivim te ne mogu dovesti u sumnju a kamo li u osnovanu sumnju po ocjeni ovog vijeća činjenice i okolnosti koje su bitne za donošenje ove odluke suda kada je u pitanju postojanje krivičnog djela u radnjama optuženog i da je te radnje počinio upravo optuženi, a ne bilo tko drugi.

Ocjenjujući iskaze svjedoka odbrane T. M. i B. S. ovo vijeće je našlo da su iskazi ovih svjedoka neprihvatljivi jer nisu vjerodostojni ni uvjerljivi, obzirom da ne nalaze potvrdu niti

uporište u izvedenim dokazima optužbe. Naime svjedok B.S. je u svom iskazu na glavnom pretresu pokušao osigurati alibi optuženom navodeći da je ubojstva počinio optuženikov stric S. P. zvani „T.“. Svjedok navodi da je u kuću ubijenog P. I.a, došao nakon što je čuo zapomaganje i plač iz navedene kuće te je saznao da je ubijen I. P., nakon toga je u kuću došao S. P. koji je psovao i galamio na Franju Pravdića zašto ne ide osvetiti svoga ubijenog brata, te da je S. P. nakon toga otišao iz kuće i počinio ubojstvo braće F.. On dalje navodi da nije bio prisutan kada je to S. P. učinio, i da je to saznao 2-3 dana kasnije od svog brata P.koji je poginuo 15.08.1993. godine. Ovaj iskaz svjedoka po ocjeni vijeća nije uvjerljiv s obzirom da isti navodi da je došao u kuću I.a Pr. nakon što je čuo plač i zapomaganje i da je saznao da je I. ubijen, iako činjenice i dokazi govore da je I. taj dan samo teško ranjen, a umro je nekoliko dana kasnije, (09.kolovoza 1993 godine mjesto smrti Banja Luka što proizilazi iz izvoda iz matične knjige umrlih na ime P. I. od 30.10.2007 godine), tako iskaz ovog svjedoka odbrane nije kompatibilan sa stvarnim činjeničnim stanjem. Ovaj svjedok je na pitanje branitelja optuženog kakvu je kosu tada Franjo imao dužu ili kraću ovaj svjedok je odgovorio da je imao cirkus frizuru dužu, a da je „T.“ imao kraću, ovime je odbrana pokušala dokazati da je ubojstvo počinio „T.“, a ne Franjo Pravdić, jer su svi svjedoci govorili da je ubojica imao kraću kosu. Niti ovaj odgovor svjedoka odbrane ne odgovara stvarnom činjeničnom stanju jer je optuženi Franjo Pravdić na zapisniku o glavnom pretresu od dana 11.09.2013.g na stranici 10 na upit branitelja o opisu počinioca ubojstva odgovorio „svi smo mi imali tada kraću kosu“, tako da svjedočenje B. S. ne potvrđuje stvarno stanje iz tog vremenskog perioda i svjedok je po ocjeni vijeća išao samo da pruži alibi Pravdić Franji a u čemu po ocjeni vijeća nije uspio obzirom da tvrdnje B. S. nemaju uporišta niti u jednom od izvedenih dokaza čiji sadržaj i analize su dati sa zaključcima u pogledu relevantnih činjenica, naprijed u obrazloženju ove odluke.

Takođe sud nije mogao pokloniti vjeru i smatrati vjerodostojnim iskaz svjedoka odbrane T. M. jer je on naveo da je komšija ubijenog I.a P. i da je u njegovu kuću došao nakon što je čuo galamu i plač, te da je njegova kuća udaljena oko 60 metara od kuće I.a P., a nakon toga govori kako ima problema sa sluhom i da mu je sluh oštećen 70%, pa djeluje nestvarno da netko sa tolikim oštećenjem sluha može čuti plač na 60 metara udaljenosti, a ne može čuti zvuk rafala automatske puške ispaljen u momentu vjerovatnog ubistva ratnih zarobljenika. I B. S. za T. M. prilikom suočavanja njihovih svjedočenja navodi da je T. „gluh ko' top“. T. M. dalje navodi da mu je o ubojstvu braće F. nekoliko dana kasnije govorio sam S. P.zv.“T.“, govoreći mu da ih je on ubio, a poslije rata je i sam S. poginuo radeći u šumi, tako da iskazi ova dva svjedoka odbrane idu za tim da se sav teret za počinjena ubojstva stave na teret osobe koje više nema među živima, a i za svoja saznanja o počinjenim ubojstvima braće F. su također saznali od osoba koje više nisu među živima. I T. M. je opisao da je „T.“ bio kraće ošišan, a da je Franjo Pravdić imao dužu kosu, a već naprijed je navedeno da je sam optuženi Franjo Pravdić rekao da su svi oni pri tome govoreći i o sebi bili kraće ošišani. Inače ova dva svjedoka su suočena na glavnom pretresu, te su ostali pri svojim iskazima dakle i pri razlikama u svom svjedočenju u pogledu pojedinih detalja tako da se i iz ovog razloga a prije svega zbog činjenice da iskazi odbrane ne nalaze uporišta u izvedenim dokazima, sud iste nije mogao prihvatiti vjerodostojnim a niti iz istih proizilaze bilo kakve činjenice i okolnosti koje bi te iskaze činilo prihvatljivim i validnim a na osnovu kojih bi sudsko vijeće donijelo drugačije činjenične i pravne zaključke od onih istaknutih u obrazloženju ove presude,a posebno ne u pogledu konačnog zaključka da je optuženi Pravdić Franjo osoba koja je počinilac predmetnog krivičnog djela a ne bilo koje drugo lice.

Na glavnom pretresu održanom dana 05.11.2015 godine je po prihvaćenom prijedlogu odbrane dodatno saslušan optuženi u svojstvu svjedoka, radi pojašnjenja koliku je kosu i

kakvu frizuru u kritično vrijeme imao, te je na pitanje branioca da li je, kada je u ranijoj izjavi rekao „svi smo mi tada imali kratku kosu“, po tim podrazumijevao frizuru koju sada nosi, (frizura kod optuženog izrazito kratka kosa 2-3mm) je istakao da nije imao takvu kosu, a na upit branioca da opiše kakvu je kosu imao tada, optuženi je rekao „Imao sam tada veću kosu, 2-3 cm skinutu iza ušiju, a malo pozadi je bila spuštena, jer sam inače uvijek nosio repiće i dužu kosu u tom periodu“, da bi ponovno na upit branioca „Je li to za tebe kratka kosa za koju si tvrdio“, optuženi odgovorio „Nosio sam dužu kosu pozadi i kako sam opisao izna ušiju ošišana, a gore na glavi je bila 2-3 centa visočija, da se može češljom počešljati“ a na dalji upit branioca „Je li ta frizura ličila na vojničku?“ , je odgovorio „Po meni niko nije razmišljao jeli to vojnička ili nije“, a onda opet na upit branioca „Je li to ta kratka kosa koju si opisivao „svi smo mi imali kratku kosu“, optuženi je odgovorio „Da kada sam opisivao na to sam mislio“.

Po nalaženju ovog suda, optuženi je sam u kontradiktornosti ponovno kada je u pitanju opisane frizure koju je tada imao i dužine kose, obzirom da je na ranijem glavnom pretresu govorio da je imao nešto dužu kosu, repiće, i da je to za njega kratka kosa koju su svi imali, a na novom glavnom pretresu je istakao da je imao kosu ošišanu iza ušiju, a da je gore na glavi bila 2-3 centa visočija da se može češljom počešljati. Dakle navedenim izjavama optuženi praktično opovrgava svoj iskaz ranije dat, kada je tvrdio da su svi oni misleći na pripadnike HVO-a bili kratko ošišani.

Kada se pogleda i fotografija koju je predočio kao dokaz branilac optuženog, a na kojoj fotografiji je prikazana sahrana brata optuženog Pravdić Franje, P. I.a što je potvrdila svjedok P. A. inače supruga P. I.a, a snaha optuženog, sud je prihvatio njen iskaz uvjerljivim u pogledu činjenice da se radi o fotografiji koja pokazuje sahranu njenog muža P. I.a, a brata optuženog, a sud je prihvatio istinitim njen navod da se na toj fotografiji ona nalazi u centru te fotografije u pozadini, i uz nju je sa desne strane Pravdić Franjo. Kada se pogleda ta fotografija ona ne pokazuje niti se na njoj vide da je optuženi uopšte imao „repiće“ koje spominje, a može se zaključiti da se radi o smeđoj kosi, a da je to ipak kraća kosa i to bez repića, takvu frizuru odnosno dužinu kose da je imao optuženi odnosno lice koje je pucalo u braću F.e, upravo su potvrdili svjedok . . , a kao i starost osobe koja je pucala, obzirom da je A. N. potvrdio u svom iskazu da je siguran da je to ubistvo izvršio Pravdić koji je bio mršav, i niži i tada je mogao imati 20-tak godina, taj vojnici kako kaže iz HVO-a jer je izgledao baš mladoliko. Svjedok . . je potvrdio da je počinitelj bio mršav, visine oko 175 cm mlađi momak, smeđe ili plave kose, kratko ošišan. Dakle ni ovaj svjedok ne potvrđuje navod optuženog da je imao u to vrijeme „repiće“.

Ni svjedok P. A. kao svjedok odbrane, supruga brata optuženog Pravdić Franje, je pokušala osigurati alibi Pravdić Franji, ističući činjenicu da je imao dužu tamnu kosu. Naime, na glavnom pretresu od 05.11.2015.godine ista je svjedočila na okolnost identifikacije i datuma sačinjavanja fotografije koju je odbrana predložila kao materijalni dokaz a na kojoj je prikazana sahrana supruga svjedokinje. Ista je izjavila da je fotografija sačinjena 08.08.1993.godine (dakle, tri dana nakon inkriminirajućeg događaja) te da se na fotografiji pored nje, između ostalog nalazi i optuženi Pravdić Franjo, koji ima tamnu kosu i nije ošišan na vojnički. Na pitanje branitelja, je li čula za P.S. ista odgovara da je to polubrat njenog svekra tj.oca Pravdić Franje, da je isti imao kratku kosu odnosno da se inače tako šišao, te da je imao svjetliju kosu od Franjine. Međutim, na pitanje člana vijeća „Ima li kakve sličnosti između S. i Franje?“ svjedokinja odgovara „Nema, bar meni, nikakve sličnosti.“. Dakle, svjedokinja je svojim iskazom pokušala potvrditi tezu odbrane tj. da je ubojstvo počinio „T.“, a ne Franjo Pravdić. Međutim ista je razjasnila činjenicu da nije moglo doći do zabune u

identitetu i sličnosti između Pravdić Franje i P. S., obzirom da ih svjedokinja obojicu poznaje i navodi u svom iskazu datom na glavnom pretresu od 05.11.2015.godine da „nemaju nikakve sličnosti“. Na jasan, izričit i uvjerljiv način je odgovorila na upit člana vijeća i rekla da P. S. i Pravdić Franjo nemaju nikakve sličnosti. Na pitanje branioca, da li su se mogli zamjeniti s obzirom na spoljne fizičke karakteristike isti gabariti, ista uniforma, svjedokinja je odgovorila „ moglo se zamjeniti“, dakle svjedokinja nije bila izričita u ovom odgovoru kao u odgovoru na pitanje člana vijeća, kada je istakla „ nema bar meni kakve sličnosti“, dakle između S. i Franje. Inače, po opisu svjedoka odbrane T. M., koji je opis dao na pitanje tužioca, svjedok je istakao da je S. bio malo nabijeniji, bucmastiji, plav rumen u licu, bio je jači, puniji, a Franjo je mršav, tako da pitanje branioca P. A. u kojem insinuirao da su S. i Franjo istih gabarita, (visine, debljine) te ako su u uniformi, predstavlja sugeriranje svjedoku kako da odgovori, a što nije dozvoljeno u direktnom ispitivanju koje je obavljao branilac. Svjedoci T. i B. su i u pogledu opisa dužine kose u to vrijeme kod S. i Franje dali sasvim različite iskaze, pa tako je T. istakao da je Franjo volio imati dužu kosu, samo što nije bila preko ušiju, dok je B. istakao da je imao Franjo kraću kosu, pri kojim iskazima su ostali i pri suočeni na glavnom pretresu, koje različitosti po nalaženju suda dovode takođe u sumnju vjerodostojnosti i uvjerljivosti iskaza navedenih svjedoka i u pogledu ove okolnosti, a detaljnije obrazloženje njihovih cjelokupnih iskaza (uvjerljivosti vjerodostojnosti, kredibilitnosti) sud će dati u nastavku ove presude.

Odbrana je veći dio završne riječi posvetila teoretskom obrazlaganju vrsta prepoznavanja koje Zakon prepoznaje i time se bavila, prezentirajući stavove iz presuda Suda BiH, Vrhovnog suda SAD, i drugih, ali gubi iz vida da su svjedoci optužbe a posebno je svjedok B. A. kao pripadnik HVO-a u to vrijeme, istakao na istražnom zapisniku koji sud prihvata kao jasan, uvjerljiv određen i istinit iskaz da je na mjestu događaja vidio optuženog Pravdić Franju i da je Pravdić Franjo imao oružje u rukama i tu su bili ubijeni civili braća F.i na mjestu događaja. Ovim iskazom, imajući u vidu svjedočenja ostalih svjedoka optužbe i vrijednosni značaj istih, iz kojih su utvrđene odlučne činjenice i okolnosti kada se radi o prisustvu optuženog na mjestu događaja, a koje prisustvo odbrana u potpunosti negira tvrdnjom da je to bio P.S., dakle tezom o zamjeni identiteta, ali takvi navodi odbrane optuženog da se radi o zamjeni identiteta nisu osnovani, pa se s toga ni iskazi svjedoka odbrane B. S.i T. M. koji su nastojali pružiti alibi optuženom (da je u vrijeme događaja bio u svojoj kući, da su čuli na dva tri dana poslije da je ubojstvo izvršio P. S.), se ne mogu prihvatiti vjerodostojnim i uvjerljivim, obzirom na druge iskaze svjedoka optužbe, nego naprotiv usmjerenim na olakšavanje procesnog položaja optuženog u ovom krivičnoppravnom slučaju.

Sa navedenih razloga, ni fotografija sa sahrane P. I.a, brata optuženog, o kojoj je već dijelom naprijed bilo riječi u obrazloženju ove presude, a o kojoj se izjašnjavala svjedokinja P.A., snaha optuženog, nema po ocjeni suda značaj odlučnog dokaza, kakav mu pridaje branilac u završnoj riječi, a na osnovu kog bi ovaj sud, mogao izvesti zaključak o nevjerodostojnosti iskaza svjedoka optužbe, pa s toga donijeti oslobađajuću presudu, na koju neargumentirano u završnoj riječi po nalaženju suda pledira branilac optuženog i optuženi, a kako je primjetno od strane suda, odbrana se u svom izlaganju ne osvrće ni u jednom momentu na vrlo bitan dokaz optužbe, iskaz svjedoka B. A. kako onaj iz istrage, tako ni na onaj dat na glavnom pretresu koji iskaz i drugi iskazi svjedoka optužbe ukazuju na zaključak suda da fotografija koju je odbrana priložila, nema snagu dokaza koji bi optuženog ekskulpirao od krivičnog djela i krivične odgovornosti.

Navedena fotografija pokazuje samo čin sahrane P. I.a koji je brat optuženog Pravdić Franje, pa se s toga spoljni opisi optuženog u kritično vrijeme (frizura, dužina kose), a kako ih vidi

branilac neodlučni i nebitni za presuđenje ove krivičnopravne stvari, pored nesporno i nepobitno utvrđenih činjenica iz iskaza svjedoka B. A. da je na mjestu događaja pucnjave zatekao sa oružjem u ruci optuženog Pravdić Franju i druge vojnike HVO-a, civile i dva civila koja su ležala na zemlji.

Dakle, odbrana optuženog u kojoj negira izvršenje krivičnog djela, te svoje prisustvo na mjestu događaja i teza da je krivično djelo izvršio P. S., po ocjeni suda je dakle u cjelosti neutemeljena i usmjerena je na izbjegavanje krivične odgovornosti i kao takva ne prihvatljiva za sud.

Optuženi je dakle, kao pripadnik HVO-a u vrijeme oružanog sukoba koji je postojao u kritično vrijeme između pripadnika Armije BiH i HVO-a izvršio krivično djelo ratni zločin protiv ratnih zarobljenika i to ubojstvom dva ratna zarobljenika braće F.a u blizini komande HVO-a u mjestu Orahovica dana 05.08.1993 godine i to pucanjem iz vatrenog oružja u navedene ratne zarobljenike. Svojstvo ratnih zarobljenika braće F.a je utvrđeno kako je već u obrazloženju presude navedeno upravo na osnovu iskaza svih saslušanih svjedoka optužbe i isti su pripadali kategoriji zaštićenih osoba u smislu člana 3 Ženevske konvencije po stupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949 godine kao i Protokola II iz 1977 godine, jer odredbom člana 3 stav 1 tačka a) navedene konvencije je propisano da će u slučaju oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba i koji izbije na teritoriji jedne od visokih strana ugovornica svaka strana u sukobu biti dužna prema osobama koje neposredno ne sudjeluju u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i osobe onesposobljene za borbu usljed bolesti, rana lišenja slobode ili iz bilo kojeg drugog razloga, postupati u svakoj prilici čovječno bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, vjeri ili ubjeđenju, polu, rođenju ili imovnom stanju, ili bilo kojem drugom sličnom mjerilu, pa su u tom cilju zabranjene i zabranjuju se ubuduće, u svako doba i na svakom mjestu, a u odnosu na ranije navedene osobe, postupci kojima se nanose povrede životu i tjelesnom integritetu, naročito sve vrste ubojstava osakaćenja, svireposti i mučenja, kao i postupci kojima se vrijeđa osobno dostojanstvo odnosno naročito uvredljivi i ponižavajući postupci. Članom 4 navedene konvencije je određeno da su ratni zarobljenici osobe tj pripadnici oružanih snaga jedne strane u sukobu, u konkretnom slučaju to su bili braća F.i, koji su se nalazili pod vlašću jedne od oružanih strana u sukobu, u konkretnom slučaju se nalaze pod vlašću HVO-a, a koje činjenice su nedvojbeno utvrđene u toku postupka kao i činjenica da je u konkretno kritično vrijeme već između pripadnika Armije i HVO-a postojao oružani sukob, a inače je Odlukom predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine u BiH proglašeno ratno stanje 20.06.1992 godine koje je dakle vladalo i u kritičnom periodu kada je postojao kako je nedvojbeno utvrđeno iz iskaza svih saslušanih svjedoka, a što nije osporavano kao činjenica ni od strane odbrane.

Odredbom člana 129. navedene konvencije je propisano kažnjavanje za kršenje odredaba ove konvencije, i utvrđene odgovarajućih sankcija u postupku protiv osoba koje su izvršile ili koje su izdale naredbe da se izvrši bilo koja od teških kršenja ove konvencije koje su određeni u članu 130 pa između ostalih tu se navodi kao teška povreda konvencije između ostalog i ubojstvo, mučenje ili nečovječno postupanje ratnih zarobljenika kao osoba koje štiti konvencija.

Dužnost optuženog u kritično vrijeme je bila da se pruži zaštita ratnim zarobljenicima i da se sa njima humano postupa, a ne da se vrši bilo kakva zabranjena djelatnost prema istima kao zaštićenim osobama, osobito ne da se vrše ubojstva ratnih zarobljenika, a obzirom da je optuženi kao pripadnik HVO-a to učinio postupio je protivno pravilima Međunarodnog

humanitarnog prava kršeći naprijed navedene odredbe člana 3 . 4 . 129. i 130. Ženevske konvencije o posupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949 godine kao i Protokola II iz 1977 godine, koja zabranjuje povrede koje se nanose životu i tjelesnom integritetu a koje relevantne činjenice i okolnosti su utvrđene iz iskaza svjedoka A.a , H.a i . , kao i činjenica da je optuženi nakon ubojstva ratnih zarobljenika braće F.a okrenuo se i uperio pušku u ostale zarobljenike u namjeri da i u njih puca, u čemu je spriječen od drugih pripadnika HVO-a konkretno svjedoka B. A. koji se zatekao na mjestu događaja u kritičnim trenucima kako su potvrdili svjedoci optužbe naprijed imenovani.

Kada je u pitanju element, da su radnje koje predstavljaju teške povrede Ženevske konvencije izvršene u vezi sa sukobom, napominje se da se ne traži uzročno posljedična veza između oružanog sukoba i počinjenja djela, ali se u najmanju ruku traži da je postojanje oružanog sukoba, koji u konkretnom slučaju je bio nemeđunarodnog karaktera, nije osporavan od strane odbrane kao postojeći između Armije BiH i HVO-a, u znatnoj mjeri uticalo na sposobnost počinioca da počinji djelo. Dakle, u konkretnom slučaju protivzakonite radnje koje je optuženi po nalaženju ovog suda i izvršio, u vrijeme mjestu i na način kako je opisano u izreci ove presude je vijeće kvalifikovalo izvršenjem krivičnog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog Krivičnog zakona bivše SFRJ za koje je i oglašen krivim i osuđen, obzirom da smatra da se radnjama kako su opisane u izreci ove presude ostvaruju sva stvarna i bitna obilježja predmetnog krivičnog djela, kako u subjektivnom tako i u objektivnom smislu.

Sud je našao dakle da je optuženi krivično djelo za koje je oglašen krivim, učinio sa direktnim umišljajem, svjesno i voljno, sa nesumnjivim znanjem o karakteru preduzetih radnji i posljedicama koje iz takvih radnji proizilaze.

Prilikom odlučivanja o visini kazne, sud je na strani optuženog prilikom odmjeravanja kazne imao u vidu prirodu krivičnog djela, zatim posljedice koje su nastupile (ubojstvo dva lica, te namjeru da ubije i druge zarobljenike koji su bili prisutni, ali je spriječen od drugih pripadnika HVO-a, što su okolnosti koje prate samo izvršenje predmetnog krivičnog djela odnosno ponašanje optuženog nakon izvršenja krivičnog djela ubojstva ratnih zarobljenika), i upravo ova činjenica iako ne čini bitne elemente ovog krivičnog djela uzete su kao neophodne radi utvrđivanja okolnosti potrebnih prilikom odmjeravanja kazne optuženom i cijanjene kao otežavajuće okolnosti, dok je od olakšavajućih okolnosti imao u vidu da je optuženi u vrijeme počinjenja djela bio veoma mlada osoba, da je imao svega 20 godina, što znači da je bio mlađe punoljetno lice što predstavlja olakšavajuću okolnost, zatim su cijanjene kao olakšavajuće i okolnosti da je porodičan, oženjen i otac dvoje djece, te da do sada nije osuđivan. za bilo koju vrstu krivičnih djela, te imajući u vidu sve te okolnosti i cijaneći ih uz primjenu odredbe člana 41. preuzetog KZ SFRJ optuženom je izrekao kaznu zatvora u trajanju od 11 (jedanaest) godina. Sud smatra da je izrečena sankcija srazmjerna težini počinjenog krivičnog djela, stepenu krivice optuženog, koje krivično djelo je izvršio sa umišljajem, (jer u toku postupka se nije pojavila sumnja u njegovu uračunljivost niti je u tom pravcu bilo kakvih prigovora ili prijedloga od strane odbrane), okolnostima i motivima pod kojima je optuženi počinio djelo, te da će se ovako izrečenom visinom kazne ostvariti svrha kažnjavanja iz člana 33 preuzetog KZ SFRJ i to kako u segmentu individualne tako i u segmentu generalne prevencije, tj. da će se kod optuženog i svih drugih pojedinaca podići svijest o zabranjenosti, kažnjivosti i društvenoj osudi zločina i odvratiti navedena lica da ubuduće čine zločine.

Temeljem člana 202. stav 4. u vezi sa stavom 1. ZKP FBiH optuženi se oslobađa plaćanja troškova krivičnog postupka, jer je ovaj sud cijenio da bi plaćanjem istih bilo dovedeno u pitanje njegovo izdržavanje ili osoba koje je dužan da izdržava, tako da je određeno da troškovi padaju na teret sredstava ovog suda.

Zapisničar

Predsjednik vijeća

Behlić Amara

Tešnjak Nermin

PRAVNA POUKA:

Protiv ove presude dozvoljena je žalba
Vrhovnom sudu Federacije BiH u
Sarajevu u roku od 15 dana od
dana prijema presude, putem ovog suda.